

Sosyal Bilgiler Öğretmen Adaylarının Topluma Hizmet Uygulamaları Dersine Yönelik Görüşlerinin Kazanım Boyutunda Değerlendirilmesi

Ömer Faruk SÖNMEZ¹

Özet

Bu araştırma Sosyal Bilgiler öğretmen adaylarının topluma hizmet uygulamaları dersine yönelik görüşlerini kazanım boyutunda tespit etmek amacıyla yapılmıştır. Araştırma 2008–2009 eğitim öğretim yılında Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi İlköğretim Sosyal Bilgiler öğretmenliğinde okuyan 3. sınıf öğretmen adayları ile yapılmıştır. Çalışmada araştırmacı tarafından geliştirilen 15 maddeden oluşan beş seçenekli derecelendirilmiş anket kullanılmıştır. Seçenekler “Kesinlikle Katılmıyorum”, “Katılmıyorum”, “Kararsızım”, “Katılıyorum”, “Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde sıralanmaktadır. Çalışmanın sonucunda öğretmen adayları Topluma Hizmet Uygulamaları dersini faydalı buldukları görüşü tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Eğitim, Topluma hizmet uygulamaları

The Evaluation of the Ideas in the Aspect of Acaustion of Social Studies Preservice Terachers on the Lecture of Practice of the Service to the Public

Abstract

This research was carried out in order to find out the opinions of social sciences teacher candidates about the practices in social services lesson. This research was carried out with the 3th grade teacher candidates who were educated in Gazi University, Gazi Faculty of Education, Primary Education Social Sciences Teaching Programme in 2008 – 2009 academic year. The reason why this research was carried out with the 3th grade teacher candidates is that they were taught this lesson for the first time. The alternatives in the 5 – alternative, graded questionnaire form which was composed of 15 items were as “I strongly disagree”, “I disagree”, “I am not sure”, “I agree”, “I strongly agree”. As a result of the study, it has been found out that the teacher candidates find the Practices in Social Services Lesson very useful.

¹ Gazi Üniversitesi Eğitim Fakültesi, İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenliği ABD, Doktora Öğrencisi, sonmez.omerfaruk@gamil.com

Key Words: Education, Practices in Social Services

Giriş

Eğitim; "nasıl bir insan, nasıl bir toplum ve nasıl bir dünya?" sorularına verilen yanıtlara göre biçimlendirilen bir süreçtir. "Bu sürecin, okul öncesi eğitimden yüksek eğitime dek; ulusal eğitim amaçları doğrultusunda, bilimsel ilkeler, evrensel değerler, Atatürk ilkeleri, çağdaş ve laik eğitim anlayışı çerçevesinde gerçekleştirilmesinde eğitim fakültelerinin büyük bir sorumluluğu bulunmaktadır (Yeşilyaprak, 2006, s.18). Mezun olan öğretmen adayları, öğrencilerinin yaşama biçimini yönlendiren; onların kendilerine ve topluma karşı tutumlarını şekillendiren; iletişim, araştırma ve yaratıcılık becerilerinin gelişimini etkileyen en etkin ve sorumlu kişidir (Ataünal, 2003, s.58). Eğitim fakülteleri, öğretmen adaylarına verdiği eğitimin niteliği burada ortaya çıkmaktadır.

Şentürk (2008)'e göre Eğitim, bireysel ve toplumsal yaşamı, doğrudan etkileyen bir süreçtir. Kişinin ekonomik ve sosyal hayatının niteliğini eğitim belirlemektedir. Eğitimin etkili olması ve kısa sürede beklenen sonucu verebilmesi, onun yeniliklere uyum sağlamasına bağlı olmaktadır. Bu nedenle, eğitim ilke, hedef ve uygulamalarının gözden geçirilmesi büyük önem taşımaktadır. Öğretmen odaklı bir eğitim anlayışı, günümüzde pek işlevsel olmamaktadır. Öğrenci merkezli eğitimin esas alındığı enformasyon toplumunda öğretmen, bilgiye ulaşmanın yol göstericiliğini yapmaktadır. Öğrenci bu uygulamada, öğrenme sürecine doğrudan katılmaktadır. Öğrencinin öğrenme sürecine aktif katılımı,

öğrencinin düşünmesi, sorgulaması, araştırma ve uygulama yapması anlamını taşımaktadır. İşbirliği ve ekip çalışmasını öne alan, probleme dayalı grup çalışması öğrencinin zihinsel gelişimini hızlandırmakta ve öğrenmeye yönelik motivasyonu artırmaktadır. Başarıyı artıran ekip çalışması, öğrencinin kendine güven duymasını sağlayarak nitelikli bir birey olmanın yolunu açmaktadır”.

Topluma sosyal hizmet, başlangıcından beri insan ihtiyaçlarını karşılama, insan potansiyel ve kaynağını geliştirme üzerine odaklanır (United Nations 1999, s.7). Böylece birey içinde yaşadığı toplumu bir laboratuvar olarak görecektir ve bir laboratuvar sorumlusu gibi çalışacaktır. Bu da beraberinde toplumsal olaylara ilgi, çevresine farkındalık ve sosyal olaylara karşı proje üretme veya üretilen yerde kendini görmek anlamına gelmektedir.

Eğitim fakültelerinin, eğitim ve öğretim anlayışında öğretmen adaylarının, kendi kendine araştırma yapabilmesi, sorun çözebilmesi ve kendi kendine öğrenerek sonuç çıkarabilmesini esas unsur olarak görmelidir. Örneğin Almanya’da öğretmen yetiştirme programlarında 17 değişik şekilde adlandırılan stajlardan birisi de Topluma Hizmet deneyimidir (Coşkun, 2009, s.43).

Öğülmüş (2006)’e göre Eğitim fakülteleri, araştırma ve öğretim işlevlerini yerine getirmelerine ek olarak, yakın çevrelerinden başlayarak ülke geneline ve insanlığa hizmet sunması beklenen kurumlardır. Eğitim fakülteleri toplumsal yaşamın zenginleşmesine önemli katkılarda bulunabilirler. Bu işlevlerini etkili bir biçimde yerine getirebilmeleri, önemli ölçüde, hizmet sunarken benimsedikleri ilkelere ve kullandıkları yöntemlere bağlıdır.

Eğitim fakültelerinin düzenledikleri paneller, konferanslar, kampanyalar, çevresiyle sosyal ilişkilerde olması topluma hizmet uygulamaları ve öğretmen adayları açısından önemlidir. Çünkü Eğitim Fakültesi öğrencilerinin toplumun genel manzarasını yansıtacak bir profile sahip olması, dolayısıyla toplumsal yaşamla ilgili gerçekliklere ulaşma şansından dolayı, gelecek için bilinçli toplumsal yapı anlamına gelmektedir.

Eğitim Fakülteleri'nin "öğretmen yetiştirme programlarında yapılan değişiklikler sonucu hizmet öncesi eğitim programında kendine yer bulan Topluma Hizmet Uygulamaları dersi, öğrencilere kazandıracak "hayat tecrübesi" ve demokratik yurttaş yetiştirme açılarından yukarıda belirtilen düşünceleri destekler niteliktedir (Çuhadar, 2008). Zaten eğitimin amacına baktığımızda yararlı alışkanlıklar içerisinde olan yaratıcı bireyler yetiştirmek, bu yararlı alışkanlıkları faydalı araştırma ve inceleme doğrultusunda demokrasinin yaygınlaştırılması aracılığı ile toplum yararına dönüştürmek yok mudur? (Mussolf, 2001, s.284-289).

İlgili alanyazın incelendiğinde ülkemizde son yıllarda gerek (Dinçer, 2006; Çuhadar, 2008; Coşkun, 2009; Aksoy, Çetin, Sönmez, 2009) gerekse ülkemiz dışında (Allen, 1997; Owen, 2000) tarafından yapılan birçok çalışmada topluma hizmet uygulamalarının önemi ve duyarlı toplum yetiştirmede eğitim fakültelerinin önemi vurgulanmıştır. Eğitim fakülteleri bu bağlamda topluma hizmeti ilke edinmiş öğretmenler yetiştirmiş olacaktır. Bu kapsamda THU dersi öğretmen adaylarına katkı sağlayacaktır.

Araştırmanın Amacı

Yıl: 2 Sayı: 2 Bahar: 2010

İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenliği bölümünde öğrenim gören öğretmen adaylarının topluma hizmet uygulamaları dersinin kazanım boyutuna yönelik olarak görüşlerini tespit etmek bu araştırmanın en önemli amacını oluşturmaktadır.

Yöntem

Araştırma tarama modelindedir. Tarama modelinin bir türü olan tekil tarama modelinden oluşmaktadır. Tekil tarama modeli değişkenlerin, tek tek, tür yada miktar olarak oluşumların belirlenmesi amacı ile yapılan araştırma modelidir (Karasar, 2009, s.76). Veri toplama aracı olarak ise araştırmacı tarafından geliştirilen 15 maddelik anket kullanılmıştır.

Evren ve Örneklem

Ankara ilinde öğrenim gören İlköğretim Sosyal Bilgiler Öğretmenliği 3. sınıf öğretmen adayları bu çalışmanın evrenini oluşturmaktadır. Bu öğrencilerden ulaşılabilirliği dikkate alınarak Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi İlköğretim sosyal bilgiler Öğretmenliği bölümünde okumakta olan 125 öğretmen aday araştırmanın örneklem grubunu oluşturmuştur.

Veri Toplama Aracı

Araştırmada veri toplama aracı olarak, araştırmacı tarafından geliştirilen 5 seçenekli derecelendirilmiş anket, veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Anket hazırlanması sürecinde Sosyal Bilgiler Öğretmenliği Bölümü 3.sınıf öğretmen adaylarının Topluma Hizmet Uygulamaları dersine karşı görüşlerinin değerlendirilmesi amacı ile 21 maddelik soru havuzu oluşturulmuştur. Daha sonra uzman görüşleri alındıktan sonra, yapılan değerlendirme sonucunda 15 maddeye indirilerek ankete son şekli verilmiştir.

Anket derecelendirilmiş anket formundaki seçenekler “Kesinlikle Katılmıyorum”, “Katılmıyorum” , “Kararsızım” , “Katılıyorum”, “Kesinlikle Katılıyorum” şeklinde beş seçenekli yapıdan oluşmaktadır.

Bulgular ve Yorumlar

Araştırmanın bu bölümünde her bir anket sorusuna yönelik olarak öğrencilerin görüşleri frekans ve yüzde tabloları ile gösterilerek yorumlanmıştır. THU dersi'nin “Kazanım” boyutu ile ilgili maddelerin Betimsel bulguları aşağıda tablolarda verilmiştir.

Tablo 1: THU dersi sayesinde topluma hizmet konusunda duyarlılığım arttı.

Cevap Türleri	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	18	14,4
Katılmıyorum	14	11,2
Kararsızım	19	15,2
Katılıyorum	48	38,4
Kesinlikle Katılıyorum	26	20,8
Toplam	125	100,0

THU dersi sayesinde topluma hizmet konusunda duyarlılığım arttı. maddesiyle ilgili betimsel bulgular Tablo 1’de sunulmuştur. Buna göre katılımcıların %14.4’ü kesinlikle katılmıyorum, %11.2’si katılmıyorum, %15.2’si kararsızım, %38.4’ü katılıyorum; %20.8’i kesinlikle katılıyorum cevabını vererek katılımcılar %59.2 oranında olumlu görüş ifade etmişlerdir. Bu bulgulardan yola çıkarak ders kapsamında yapılan etkinliklerin öğretmen adaylarında derse karşı duyarlılık kazandırdığı yönünde olduğu söylenebilir.

Tablo 2: THU dersi sayesinde toplumsal sorumluluk kazandım.

Cevap Türleri	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	16	12,8
Katılmıyorum	18	14,4
Kararsızım	13	10,4
Katılıyorum	59	47,2
Kesinlikle Katılıyorum	19	15,2
Toplam	125	100,0

THU dersi sayesinde toplumsal sorumluluk kazandım maddesiyle ilgili betimsel bulgular Tablo 2’de görülmektedir. Buna göre katılımcıların %12.8’i kesinlikle katılmıyorum, %14.4’ü katılmıyorum, %10.4’ü kararsızım, %59’u katılıyorum, %19’u kesinlikle katılıyorum cevabını vererek katılımcılar %78 oranında maddeye olumlu görüş ifade etmişlerdir. Bu bulgulardan yola çıkarak ders kapsamında yapılan etkinliklerin öğretmen adaylarına toplumsal sorumluluk kazandırdığı yönünde olduğu söylenebilir.

Tablo 3: THU dersi sayesinde çevremdeki sivil toplum kuruluşlarından haberdar oldum.

Cevap Türleri	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	11	8,8
Katılmıyorum	18	14,4
Kararsızım	20	16,0
Katılıyorum	46	36,8
Kesinlikle Katılıyorum	30	24,0
Toplam	125	100,0

THU dersi sayesinde çevremdeki sivil toplum kuruluşlarından haberdar oldum maddesi ile ilgili betimsel bulgular Tablo 3’de ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların %8.8’i kesinlikle katılıyorum, %14.4’ü katılmıyorum, %16.0’ı kararsızım, %36.8’i katılıyorum, %24.0’ı kesinlikle katılıyorum cevabını vererek katılımcıların maddeye verdikleri cevapların %60.8’i olumlu yöndedir. Bu verilere dayanarak dersin, öğretmen

adaylarında bazı farkındalıklara sebep olduğu ve sivil toplum kuruluşlarından haberdar olduğu ve bununda öğretmen adayı için önemli bir kazanım olduğu söylenebilir.

Tablo 4: THU dersi sayesinde çevremde ve ülke genelinde tartışılan toplumsal sorunlara karşı ilgim arttı.

Cevap Türleri	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	11	8,8
Katılmıyorum	24	19,2
Kararsızım	29	23,2
Katılıyorum	38	30,4
Kesinlikle Katılıyorum	22	17,6
Toplam	125	100,0

THU dersi sayesinde çevremde ve ülke genelinde tartışılan toplumsal sorunlara karşı ilgim arttı maddesi ile ilgili betimsel bulguları Tablo 4'de ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların %8.8'i ise kesinlikle katılmıyorum, %19.2'si katılmıyorum, %23.2'si kararsızım, %30.4'ü katılıyorum, %17,6'sı kesinlikle katılıyorum cevabını vermişlerdir. Maddeye katılımcıların verdikleri cevapların %48'i olumlu yöndedir. Bu bulgulara dayanarak ders kapsamında yapılan faaliyetlerin öğretmen adaylarında toplumsal sorunlara yönelik ilgilerini arttırdığı söylenebilir.

Tablo 5: THU dersi kapsamında içinde olduğum faaliyetler, hayatın kısır döngüsünden kurtulmamı sağladı.

Cevap Türleri	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	14	11,2
Katılmıyorum	24	19,2
Kararsızım	16	12,8
Katılıyorum	46	36,8
Kesinlikle Katılıyorum	25	20,0
Toplam	125	100,0

THU dersi kapsamında içinde olduğum faaliyetler, hayatın kısır döngüsünden kurtulmamı sağladı maddesi ile ilgili betimsel bulgular Tablo 5’de görülmektedir. Buna göre katılımcıların %11.2’si kesinlikle katılmıyorum, %19.2’si katılmıyorum, %12.8’i kararsızım, %36.8’i katılıyorum, %20.0 kesinlikle katılıyorum cevabını vermişlerdir. Maddeye katılımcıların verdikleri cevapların %56,8’i olumlu yöndedir. Bu bulgulara dayanarak öğretmen adaylarının ders sürecinde yapılan etkinlikleri benimsedikleri ve bunlardan bir sonuç çıkardıkları söylenebilir.

Tablo 6: THU dersi hayatın gerçekleri ile yüzleşme yardımcı oldu.

Cevap Türleri	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	12	9,6
Katılmıyorum	21	16,8
Kararsızım	12	9,6
Katılıyorum	39	31,2
Kesinlikle Katılıyorum	41	32,8
Toplam	125	100,0

THU dersi hayatın gerçekleri ile yüzleşme yardımcı oldu maddesi ile ilgili betimsel bulgular Tablo 6’da ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların %9.6’sı kesinlikle katılmıyorum, %16.8’i katılmıyorum, %9.6’sı kararsızım, %31.2’si katılıyorum, %32.8’i kesinlikle katılıyorum cevabını vermişlerdir. Maddeye katılımcıların verdikleri cevapların %63,0’ı

olumlu yöndedir. Bulgulara dayanarak öğretmen adaylarının gerçekleştirdiği huzurevi ziyaretleri, yaşlı bakım merkezleri ve rehabilitasyon merkezleri gibi ders kapsamında yaptığı faaliyetlerin öğretmen adaylarında farkındalık yarattığı söylenebilir.

Tablo 7: THU dersi kapsamında içinde olduğum faaliyetleri, ileriye dönük süreçte nasıl uygulayacağımı öğrendim.

Cevap Türleri	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	13	10,4
Katılmıyorum	27	21,6
Kararsızım	13	10,4
Katılıyorum	49	39,2
Kesinlikle Katılıyorum	23	18,4
Toplam	125	100,0

THU dersi kapsamında içinde olduğum faaliyetleri, ileriye dönük süreçte nasıl uygulayacağımı öğrendim maddesi ile ilgili betimsel bulguları Tablo 7’de belirtilmiştir. Buna göre katılımcıların %10.4’ü kesinlikle katılmıyorum, %21.6’sı katılmıyorum, %10.4’ü kararsızım, %39.2’si katılıyorum, %18.4’ü ise kesinlikle katılıyorum cevabını vermişlerdir. Maddeye katılımcıların verdikleri cevapların %57,6’sı olumlu yöndedir. %21.6 olan katılmayanların oranını ise faaliyetlerin ileriye dönük uygulamasını tam olarak öğrenemedikleri şeklinde yorumlanabilir.

Tablo 8: THU dersi kapsamında katıldığım sosyal etkinlikler, sosyal olaylara karşı daha bilinçli olmamı sağladı.

Cevap Türleri	f	%
---------------	---	---

Kesinlikle Katılmıyorum	12	9,6
Katılmıyorum	18	14,4
Kararsızım	14	11,2
Katılıyorum	53	42,4
Kesinlikle Katılıyorum	28	22,4
Toplam	125	100,0

THU kapsamında katıldığım sosyal etkinlikler, sosyal olaylara karşı daha bilinçli olmamı sağladı maddesi ile ilgili betimsel bulgular Tablo 8’de görülmektedir. Buna göre katılımcıların %9.6’sı kesinlikle katılmıyorum, %14.4’ü katılmıyorum, %11.2’si kararsızım, %42.4’ü katılıyorum; %22.4’ü kesinlikle katılıyorum cevabını vermişlerdir. Maddeye katılımcıların verdikleri cevapların %64,8’i olumlu yöndedir. Bu verilere dayanarak öğretmen adaylarının ders kapsamında gerçekleştirdikleri faaliyetlerle, toplumda meydana gelen sosyal olaylara karşı bilgi sahibi oldukları söylenebilir.

Tablo 9: TH dersi kapsamında katıldığım akademik etkinlikler daha verimli birey olmama katkı sağladı.

Cevap Türleri	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	8	6,4
Katılmıyorum	27	21,6
Kararsızım	16	12,8
Katılıyorum	48	38,4
Kesinlikle Katılıyorum	26	20,8
Toplam	125	100,0

THU dersi kapsamında katıldığım akademik etkinlikler daha verimli birey olmama katkı sağladı maddesi ile ilgili betimsel bulgular Tablo 9’da görülmektedir. Buna göre katılımcıların %6.4’ü ise kesinlikle katılmıyorum, %21.6’sı katılmıyorum, %12.8’i kararsızım, %38.4’ü katılıyorum, %20.8’i kesinlikle katılıyorum cevabını vermişlerdir. Maddeye katılımcıların

verdikleri cevapların %60,2'si olumlu yöndedir. Bulgulara bakıldığında ders kapsamında gerçekleştirilen panel, konferans ve diğer akademik etkinliklerin öğretmen adaylarına katkı sağladığı söylenebilir.

Tablo 10:THU dersi kapsamında katıldığım faaliyetler yaşamımda özeleştiri yapmamı sağladı.

Cevap Türleri	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	11	8,8
Katılmıyorum	26	20,8
Kararsızım	10	8,0
Katılıyorum	47	37,6
Kesinlikle Katılıyorum	31	24,8
Toplam	125	100,0

THU kapsamında katıldığım faaliyetler yaşamımda özeleştiri yapmamı sağladı maddesi ile ilgili betimsel bulgular Tablo 10'da ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların %8.8'i kesinlikle katılmıyorum, %20.8'i katılmıyorum, %8.0'ı kararsızım, %37.6'sı katılıyorum, %24.8'i kesinlikle katılıyorum cevabını vermişlerdir. Maddeye katılımcıların verdikleri cevapların %62,4'ü olumlu yöndedir. Bulgulardan hareketle öğretmen adaylarının, ders kapsamında gerçekleştirilen faaliyetlere katılımcı veya düzenleyici olarak katılmaları özeleştiri yapmalarını sağlamıştır diyebiliriz.

Tablo 11: THU dersi sayesinde dersin öğretmen yetiştirme programındaki önemi hakkında bilgi sahibi oldum.

Cevap Türleri	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	12	9,6
Katılmıyorum	21	16,8
Kararsızım	26	20,8
Katılıyorum	44	35,2
Kesinlikle Katılıyorum	22	17,6
Toplam	125	100,0

THU sayesinde dersin öğretmen yetiştirme programındaki önemi hakkında bilgi sahibi oldum maddesi ile ilgili betimsel bulguları Tablo 11’de ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların %9.6’sı kesinlikle katılmıyorum, %16.8’i katılmıyorum, %20.8’i kararsızım, %35.2’si katılıyorum, %17.6’sı kesinlikle katılıyorum cevabını vermişlerdir. Maddeye katılımcıların verdikleri cevapların %52,8’i olumlu yöndedir. Öğretmen adayı dersin amaç ve içeriğini kavradığı ve dersin programdaki önemi hakkında bilgi sahibi olduğu söylenebilir.

Tablo 12: THU dersi sosyal becerilerimi geliştirmeme yardımcı oldu.

Cevap Türleri	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	16	12,8
Katılmıyorum	14	11,2
Kararsızım	21	16,8
Katılıyorum	49	39,2
Kesinlikle Katılıyorum	25	20,0
Toplam	125	100,0

THU dersi sosyal becerilerimi geliştirmeme yardımcı oldu maddesi ile ilgili betimsel bulgular Tablo 12’de ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların %12.8’i kesinlikle katılmıyorum, %11.2’si katılmıyorum, %16.8’i kararsızım, %39.2’si katılıyorum, %20.0’ı kesinlikle katılıyorum cevabını vermişlerdir. Maddeye katılımcıların verdikleri cevapların %59,2’si

olumlu yöndedir. Bulgulardan hareketle THU dersi kapsamında öğretmen adaylarının faaliyetleri toplum içinde kendine güven ve sosyal beceri kazanma boyutunda etkili olduğu söylenebilir.

Tablo 13:THU dersi sayesinde katıldığım etkinlikler, insanlarla etkili iletişim kurma becerimi geliştirdi.

<i>Cevap Türleri</i>	<i>f</i>	<i>%</i>
Kesinlikle Katılmıyorum	8	6,4
Katılmıyorum	17	13,6
Kararsızım	17	13,6
Katılıyorum	56	44,8
Kesinlikle Katılıyorum	27	21,6
Toplam	125	100,0

THU dersi sayesinde katıldığım etkinlikler, insanlarla etkili iletişim kurma becerimi geliştirdi maddesi ile ilgili betimsel bulgular Tablo 13'de ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların %6.4'ü ise kesinlikle katılmıyorum, %13.6'sı katılmıyorum, %13.6'sı kararsızım, %44.8'i katılıyorum, 21,6'sı kesinlikle katılıyorum cevabını vermişlerdir. Maddeye katılımcıların verdikleri cevapların %66,4'ü olumlu yöndedir. Bu bağlamda öğretmen adaylarının ders kapsamında katıldığı etkinlikler sayesinde etkili iletişim kurma ve kendini ifade edebilme becerilerini geliştirdikleri söylenebilir.

Tablo 14: THU dersi sayesinde içinde bulunduğum faaliyetler ile özgüvenim arttı.

Cevap Türleri	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	12	9,6
Katılmıyorum	23	18,4
Kararsızım	10	8,0
Katılıyorum	50	40,0
Kesinlikle Katılıyorum	30	24,0
Toplam	125	100,0

THU dersi sayesinde içinde bulunduğum faaliyetler ile özgüvenim arttı maddesi ile ilgili betimsel bulguları Tablo 14'de ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların %9.6'sı ise kesinlikle katılmıyorum, %18.4'ü katılmıyorum, %8.0'ı kararsızım, %40.0'ı katılıyorum, %24,0'ı kesinlikle katılıyorum cevabını vermişlerdir. Maddeye katılımcıların verdikleri cevapların %64'ü olumlu yöndedir. Öğretmen adayları ders süresince gerek katılımcı gerekse bizzat uygulayıcı olarak etkinliklerde yer almalarının özgüvenlerini artırdığı söylenebilir.

Tablo 15: THU dersi diğer fakültelerde de ders olarak konmasının gerektiğini, bilinçli toplum açısından önemli olduğunu düşünüyorum.

Cevap Türleri	f	%
Kesinlikle Katılmıyorum	10	8,0
Katılmıyorum	7	5,6
Kararsızım	10	8,0
Katılıyorum	51	40,8
Kesinlikle Katılıyorum	47	37,6
Toplam	125	100,0

THU dersi diğer fakültelerde de ders olarak konmasının gerektiğini, bilinçli toplum açısından önemli olduğunu düşünüyorum maddesi ile ilgili

betimsel verileri Tablo 15’de ele alınmıştır. Buna göre katılımcıların %8.0’ı kesinlikle katılmıyorum, %5.6’sı katılmıyorum, %8.0’ı kararsızım, %40.8’i katılıyorum, %37.6’sı kesinlikle katılıyorum cevabını vermişlerdir. Maddeye katılımcıların verdikleri cevapların %81,4’ü olumlu yöndedir. Bu verilere dayanarak öğretmen adaylarının THU dersini diğer fakültelerde de ders olarak konulması gerektiği yönünde görüş bildirdikleri söylenebilir.

Sonuç

Topluma hizmet uygulamaları dersi eğitim fakültelerine üniversite düzeyinde programlarda kendine yer bulmuştur. Fakat yurt dışında topluma hizmet uygulamaları, eğitiminin neredeyse okulöncesinden üniversiteye dek uygulanmaktadır. Bu ders öğretmen adayının kendini gerçekleştirmesine yardımcı olacaktır. Kazanım boyutunda öğretmen adaylarına uygulanan maddelere baktığımızda genel olarak dersin amaç ve içeriğinin anlaşıldığı görülmektedir. Kazanım boyutundaki maddelerin bulgularını incelediğimizde, öğretmen adaylarının dersin amaç ve içerik doğrultusunda kazanımlar edindiğini görmekteyiz. Topluma hizmet uygulamaları dersi sosyal becerilerimi geliştirmeme yardımcı oldu maddesine %39,2 katılıyorum, % 20.0 kesinlikle katılıyorum şeklinde cevap vermişlerdir. Bu bağlamda dersin, öğretmen adaylarında bu ve buna benzer birçok kazanım gerçekleştirdiğini görebiliriz.

Bütün bu bulgular doğrultusunda bu dersin eğitim fakültelerinde ders olarak konulması yerinde bir adım olarak değerlendirilebilir. YÖK’ün 82 öğretmen yetiştiren programı olduğu bilinmektedir. Bütün öğretmen yetiştiren programları kendi alanları doğrultusunda toplumla ilgili faaliyetlerde bulunması halinde, toplumun hemen her kesimine ulaşılacaktır. Bu faaliyetler toplumla üniversiteler arasında bir bağ oluşturacaktır. Böylece

dersin felsefesi olan toplumsal duyarlılık, farkındalık, işbirliği, dayanışma, etkili iletişim, öz değerlendirme becerilerini destekleme, toplumsal sorumluluk bilinci ve özgüven oluşturma hedefleri gerçekleştirilmiş olacaktır.

Öneriler

1-THU dersinin lisans programlarının diğer fakültelerine de konulabilir.

2-THU dersi yüksek lisans ve doktora programlarına seçmeli YÖK dersi olarak konulabilir.

3-Topluma hizmet koordinasyonları, bölümlerin veya kültürlerin her ay toplumsal bir faaliyet gerçekleştirmelerine yardımcı olmalıdır. (Örneğin huzurevi ziyareti, Çocuk esirgeme kurumu ziyareti).

4-THU dersi ilköğretim programlarına da konulabilir. Böylece THU dersinin felsefesi ilköğretim öğrencilerinde daha erken yaşlarda içselleştirilebilir.

5-THU dersinin tamamlanmasından sonra öğretmen adayları sosyal sorumluluk projelerine yönlendirilebilir.

KAYNAKÇA

- Allen, R.F. (1997). School-based community service learning: Developing civic commitment through action. *The Social Studies*, 88(5), p.196.
- Ataunal, A. (2003). Niçin ve Nasıl Bir Öğretmen. Ankara: MEB Vakfı Yayınları.
- Çuhadar, A. (2008). Topluma Hizmet Uygulamaları Aracılığı ile Yurttaş Öğretmen Yetiştirmek, *VII. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumunda Sunulan Bildiri*, Çanakkale.
- Coşkun, H. (2009). Topluma Hizmet Uygulamaları. Ankara: Anı Yayıncılık.
- Gonsalez, J.M. (1993). School Meanings and Cultural Bias. *Education&Urban Society*, 25.
- Karasar, N. (2009). Bilimsel Araştırma Yöntemi, Ankara: Nobel Yayıncılık.
- Şentürk, Ü. (2008). Enformasyon Toplumunda Eğitimin Yeri. *Türk Eğitim Bilimleri Dergisi*,

Cilt 6, sayı 3, Ankara.

Öğülmüş, S. (2006). Eğitim Fakülteleri ve Topluma Hizmet İşlevi Çalıştayı. Yayına Hazırlayan

D. F. Çağlayan, Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları No:200.

Mussolf, G. R. (2001). John Dewey's social psychology and neopragmatism:theoretical

foundations of human agency and social reconstruction. *The Social Science Journal*, 284-289.

Aksoy, B, Çetin, T, Sönmez, Ö.F. (2009). Topluma Hizmet Uygulamaları, Ankara: Pegem A

Yayıncılık.

Staub, E (1979). Positive social behavior and morality: Socialization and development (Vol. 2).

New York: Academic Press.

Owen, D. (2000). Service learning and political socialization. *American Political Science*

Association, 33(3), p. 638.

United Nations (1992). Teaching and Learning about Human Rights: A Manual for Schools of

Social Work and the Social Work Profession, s.7. New York.

Yeşilyaprak, B. (2006). Eğitim Fakülteleri ve Topluma Hizmet İşlevi Çalıştayı. Yayına

Hazırlayan D. F.Çağlayan, Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Yayınları

No: 200,

Wade, R. C. (1997). Community Service-Learning in the Social Studies, (Ed. R.C. Wade).

Building Bridges, Washington, NCSS (s.13).

www.yok.gov.tr. (22.06.2009)

THU Dersi'nin "KAZANIM" Boyutu Soruları

Topluma Hizmet Uygulamaları Dersi;		(1) Kesinlikle Katılmıyorum	(2) Katılmıyorum	(3) Kararsızım	(4) Katılıyorum	(5) Kesinlikle Katılıyorum
1	sayesinde topluma hizmet konusunda duyarlılığım arttı.					
2	toplumsal sorumluluk kazandım.					
3	çevremdeki sivil toplum kuruluşlarından haberdar oldum.					
4	çevremde ve ülke genelinde tartışılan toplumsal sorunlara karşı ilgim arttı.					
5	kapsamında içinde olduğum faaliyetler, hayatın kısır döngüsünden kurtulmamı sağladı.					
6	hayatın gerçekleri ile yüzleşmeme yardımcı oldu.					
7	içinde olduğum faaliyetleri, ileriye dönük süreçte nasıl uygulayacağımı öğrendim.					
8	kapsamında katıldığım sosyal etkinlikler, sosyal olaylara karşı daha bilinçli olmamı sağladı.					
9	kapsamında katıldığım akademik etkinlikler daha verimli birey olmama katkı sağladı.					
10	kapsamında katıldığım faaliyetler yaşamımda özeleştiri yapmamı sağladı.					
11	sayesinde dersin öğretmen yetiştirme programındaki önemi hakkında bilgi sahibi oldum.					
12	sosyal becerilerimi geliştirmeme yardımcı oldu.					
13	sayesinde katıldığım etkinlikler, insanlarla etkili iletişim kurma becerimi geliştirdi.					
14	sayesinde içinde bulunduğum faaliyetler ile özgüvenim arttı.					
15	diğer fakültelerde de ders olarak konmasının gerektiğini, bilinçli toplum açısından önemli olduğunu düşünüyorum.					

